

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Media formalia Thomistarum recentiorum absolutè præcedentia natura
atque abusu arbitrij creati omnino independentia, & generatim, &
speciatim reiiciuntur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

Sancti Thomæ citato art. 8. atque hæcenus relatæ sententia: (si secundum Soarii, tertiam Arrubalis & quartam Herize nostri, & alteram nostri Valquez, (quæ ad primam Thomistarum falsò reducebatur) excipias, in aliquo antecedente natura ad arbitrii creati operationem, atque omnino cum illa connexo, abusive libertatis eius prorsus independenti illam absolute futuram cognosci à Deo defendunt.

9. Septima sententia fuit nostri Valentia: in 1. p. q. 14. puncto 5. 5. *Tertia assertio.* Arbitrii nostri actus absolute futuros à Deo cognosci in determinatione quadam voluntatis creatæ, non à Deo immixtæ, sed à voluntate ipsa præconcepit, & habita prius natura, quam operetur, & per quam constituitur in actu primo proximo ad operandum, quæ in re sequi se ait Durandum in 1. d. 38. quæst. 1. illum vero postea secuti sunt noster Salazar de conceptione c. 24. §. 3. num. 59. atque ex nostris germanis & aliis Recentiores nonnulli, vi ex familiari aliquorum ex ipsis hæc de re colloquio, vel didicimus, vel coniectamur: vulgatam quippe & arduam apud ipsos difficultatem esse competimus, quod à principio nec vnde determinatio operationis determinata procedat: quare, cum hanc arbitrii nostri determinationem à Deo independentem ab eiusdem arbitrii viâ immixtam exhorreant: ab arbitrio nostro autem præconceptam, vt suum actum determinationem eliciat.

10. Octava sententia adinuenta (vt in re Theologica plerique alia (subtiliter in re præsentis fuit à nostro Molinæ 1. p. q. 14. ar. 13. d. 17. & qu. 19. a. 6. d. 3. & in concord. d. 37. 49. & 50. asserente liberis actus ob scientiæ diuinæ infinitam summamque perfectionem: quia creatorum omnium non modo comprehensio, sed supercomprehensio est, in arbitrio, & voluntate creatæ omnibus ad proximæ operandum requisitis instructa, etiam congrua cogitatione in actu primo proximo nihilominus indifferente, necneque determinata ad operandum, tanquam in medio, cognosci à Deo non solum quid possit (id enim comprehensionis cuiusvis est) sed quid sit absolute futura, id quod diuinæ super comprehensionis est proprium nempe vltra, & supra naturalem mediū ductum, & determinationem ad eius effectus cognoscendos porrigi, & extendi, Molinæ secuti sunt nostri Becan. 1. sum. c. 10. quæst. 9. & Complutenses Recentiores.

11. Nona demum sententia sit: liberis arbitrii creati actus absolute futuros à Deo cognosci in ipsorum præscientia non quidem quæ illos absolute causet, & natura antecedat (vt falso rebantur Thomistæ citati num. 7. sed quæ eis large causetur, certe supponat, ac sequatur; ac similiter in diuina de illis ita cognitris complacentia. Hæc sententia confectaria omnino est ei quæ ex Herize nostro retulimus q. 1. de mediis, in quibus à Deo creatæ possibilia cognoscuntur: in quibus, & eorum de istis comprehensionem, & de eisdem complacentiam diuinam recenlet, & de præscientia, imo & complacentia est expressa nostrorum Complutensium, Recentiorum: nec video ab aliquo, qui vltimū mediū, in quo aliquid cognoscat, Deo repugnare non iudicat (iudicatur autem expresse hæcenus nemo) hanc sententiam negatam: quare censco à pluribus, quia suppositam, non assertam.

CERTAMEN IV.

Media formalia Thomistarum Recentiorum absolute præcedentia natura, atque abusu arbitrii creati omnino independentia, & generatim, & speciatim reiciuntur.

1. Constat utrumque vniuersum primo communi tam ipsarum quam reliquarum recitatarum opinionum consuetudine generali perita ex repugnantia vltimū mediū formalis, in quo aliud cognoscat, in mente, & cognitione

diuinā, quam sæpe supposuimus, & q. 4. non vno solum ex capite ostendimus. Secundo confutatur vniuersum argumentum Thomistarum Recentiorum communi, & infensissimo desumpto ex inuitabili (meo quidem iudicio) præiudicio, & iactura libertatis, cum arbitrii creati in actu primo, tum operationum eius, quæ non aliunde, quam ex indifferenti, nec vllatenus determinata arbitrii, quæ proxime egrediuntur potestate liberæ vnicæ, & sunt, & ab Authoribus, & ratione. Hoc argumentum fuit satis instrum controuers. 3. d. 1. de Thomisticis præiudiciis: cunctaque aduersariorum effugia oburato præcludam.

2. Sed contra vnumquodque medium à Thomistis assignatum speciales præterea confutationes occurrunt, contra physicam prædeterminationem (præter multa alia, vbi de ea disputatio licuerit, à nobis proferenda) & re præsentis illud profero: etenim, vt certam. 2. notabam nihil creatum, cuiusque entitativa, & essentialis creatæ connexio cum effectu satis est ad fundandam diuinæ scientiæ infallibilitatem diuinam siue veritatem eius digne Deo, seu diuine indefectibilem: atqui physica hæc prædeterminationis cuiusque entitativa, & essentialis connexio cum consensu libero (talem esse permitto) creatæ est: ergo non potest fundare infallibilitatem, & indefectibilitatem à veritatem diuinæ scientiæ, diuinæ, Deoque digne: quare nec medium formale Deo esse in quo arbitrii creati consensum absolutum (esto liberum) cognoscat.

3. Medium vero moralis solum prædeterminationis ad quod huius horrore percussis mitiores illi Thomistæ se receperunt, modestius quidem cum arbitrii nostri libertate agit; sed cum diuinæ scientiæ infallibilitate irreuerentius: etenim, cum nec physice (ne dum metaphysice) adhuc, cum arbitrii nostri consensu connectatur, non solum digne Deo, seu diuine infallibilem consensum scientiam in ipsa, tanquam medio, fundare non potest, sed neque creato modo metaphysice, imo nec physice infallibilem: quare absolute prorsus fallibilem, atque à veritate defectibilem, & quæ ad scientiam humanam absolute talem non perueniat; sed intra opinionem, & prudentem, vt summum, humanam coniecturam teneatur.

4. Medium formale præiudicis prædeterminationis operationum arbitrii creati siue decreti efficacis concurrendi cum illo antecedente ad vltimū libertatis; atque omnino independentem ab eiusmodi vlti à Deo habiti nulla alia ratione melius impugnatur, quam ostensione impossibilitatis eiusmodi decreti, & præiudicis prædeterminationis, quam præstabo controuers. 3. propria neque angusta disputatione. Audiendus tamen Caluinus apud Illustrissimum Belcarium Merens. Episc. Oplusc. contra dogmata Caluiniana Parisiis cuso anno 1557. pag. 62. præsentem Recentiorum Thomistarum sententiam sic tradens. *Neque alia ratione Deum, quæ futura sunt, præiudicare, nisi, quia, vt ita fierent decreuit, idcirco autem decreuit, quia voluit*, ex quo reliquos Caluini errores pendere iure Illustrissimus concludit: innumera Caluini, Lutheri & assecclorum testimonia controuers. 3. d. citata suum de præiudiciis errorem trahentium, tuentiumque adeo terminis Thomistarum horum pro suis præiudiciis explicandis ac tuendis consona, vt mirum sit, Catholicos certe animo, fors & sententia, Patres, adeo, voce saltem tenuis, illorum erroribus concordare. Porro, quoad decretum seu præiudicem hanc quocunque Thomistæ, imo & Scotista, (sunt enim etiam ex hac schola pauculi, qui ex praua, paruæ præceptoris sui Scoti intelligentia Thomistis hisce consentiunt, vt citato loco videbimus) asseratur, nulla est, vel, quoad rationem mediū formalis cognitionis diuinæ de futuro consensu, vel, quoad difficultatem, & confutationem differentia. Hi siquidem, qui moralem solum præmotionem, & connexionem cum consensu absoluto voluntatis, non autem metaphysicam, nec physicam in Dei auxilio recognoscunt, in decreto efficaci Dei de nostro consensu nec physicam, nec metaphysicam connexionem cum illo faterentur.

5. Medium præscientiæ absolutæ de absolute futuro consensu libero facile confutatur: quia, est eiusmodi præscientia Deo aditæ, sique consensui absoluto connexa physice, & metaphysice imo & connexionem diuinæ infallibilitatis; inde tamen futurum absolute consensum libe-

rum voluntatis creatæ non posse natura, & causalitate præcedere, sed illum potius sequi, atque supponere certissimum est, ne voluntatis, & consensus absoluti libertas possum eas, id quod ratio naturalis euincit: Conciliaque, & Patres, ac, præter Thomistas Recentiores pauculos, Theologi reliqui supponunt cum inde præscientiæ absolute Dei infallibilem indefectibilemque veritatem cum prædicti consensus libertate, in primis, imo vnicè tandem, communi hoc axioma componant, quod prænotio, seu præscientia non sit causa prædicti: sed prædictum potius præscientia, & prænotio, ut non exigua eruditione, nec leuibus rationibus ostendimus d. 5. qu. 8. à cert. 2. per totam, iterumque præcedentiam prioritate naturæ præscientiæ ab futurum absolutum prædictum reiciemus controu. 5. d. 1. de prouidentia.

6. Inde etiam ideæ Diuinæ à ratione medii formalis diuinæ cognitionis de nostris contingentibus, & liberis actibus absolute futuris excluduntur: etenim ideæ diuinæ formaliter sumptæ, non sunt factorum præscientiæ, sed faciendorum prius natura, quam absolute sunt, siue factibilium scientia: quæ simpliciter intelligentiæ scientia est, atque diuinæ voluntatis, seu decreti liberi de faciendis directrix: quare, & cum decretis ipsam libere secuturis, & cum absolute per ipsa apponendis, atque cum decretorum, & absolute apponendorum negationibus componibiles: ut aduersarii ipsi fatentur: ergo scientia de absoluto futuro consensu ideæ formali Dei, tanquam medio inuitens deficiente à veritate absolute potest, etque absolute fallibilis: non autem diuinam scientiam deest absolute, & prorsus esse fallibilem: quod ipsum argumentum fit de ideis obiectiuis (quas nonnulli cum formalibus confundunt) seu essentia diuina, ut varie à creaturis faciendis imitabilis est. Neque enim ita considerata essentia absolute existentis consensus liberi, alteriusve creaturæ cuiuspiam connexa physice (necum metaphysice) est eamue necessario, & indefectibiliter infert: quare scientia de absolute futuro consensu ideæ obiectiue, tanquam medio inuitens esset absolute fallibilis.

7. Respondent Caietanus, & Alesce ideæ formales, etiam de se futuro absolute contingencia nostra determinate talia non representent, sed solum possibilia illa, & factibilia: tamen ex coniunctione absoluti decreti subsequendi de ipsis absolute apponendis ea determinate futura absolute representare, ac proinde in illis citra fallitatis periculum cognosci à Deo posse verum, cum decretum de linea representandi, & intelligendi non sit, ex eius coniunctione augeri ideis representatio eius, quod non representabat, intelligi nequit. Secundo citò augetur: per representationem ipsi aduanciam consensus contingentis absolute futuri hunc absolute representaret, atque præscientia esset non ideæ, quæ essentia sua factibilium solum, non absolute factorum scientia est: quare, licet in ea representatione, qua tali, medium in quo cognoscendi contingencia absolute futura reperitur, non in ideæ, sed in præscientia reperiretur. Tercio decretum hoc si futuritionem consensus absoluti liberi independentem ab omni vñ libertatis arbitrij natura antecederet, ut Thomistæ plerumque volunt, destructiuum libertatis consensus, & subinde sui obiecti est: sin vero scientia media in sui positione à consensu absoluto nostri arbitrij impeditibili dirigatur, ac proinde ab eius vñ, & exercitio libertatis pendeat in Sotrij, & aliorum nostrorum medium aliud formale cognitionis diuinæ supra memoratum ibitur: de quo postmodum agitur: & tandem: cum solum decretum adiunctum ideæ totam determinationem, & coniunctionem cum absolute futuro contingentem, in coniuncto illo ex ipso & ideæ habent, æque in musica quavis, aut pulice, ut decreto de absolute futuratione, contingentis adiuncta contingens absolute futurum à Deo cognosci dicere licebit.

CERTAMEN V.

Media formalia reliqua à nostris Doctöribus assignata singulatim reiciuntur.

1. Dispicet primo medium formale assignatum à Valentia nostro certam. 2. num. 9. in determinatione voluntatis in actu primo proximo ad operandum, priusque natura, quam operetur, atque suum actum absolute eliciat: etenim, si ficta protulit, & chimerica hæc voluntatis auxilio congruo præuente determinatio in actu primo proximo ad operandum sit, (quo pacto medium verum formale realiter ad operationem absolutam cognoscendam ducens esse non poterit) vel erit à voluntate indifferente, ita præuente proueniens, vel ipsa ita præuente identificata: si proueniens: ergo ab indifferente principio libero potest realiter prouenire aliquod determinatum effectum: nisi ad hanc determinationem aliam priorem à voluntate sic præuente egressam præcedere admittat: in qua tamen, & in quavis anteriori argumentum recurrit, & consequentiam admittit, vel in infinitum processum anteriorum, & anteriorum determinationum voluntatis abire absurdissime cogitis: sin vero à voluntate congrue vocata, & determinatio vera, ac non chimerica, realiter non differt. Ergo implicat illam veram esse determinationem ad operandum. Pater: quia per hos Doctores ita vocata voluntas vere & realiter est indifferens principium ad operationem: huic indifferencia principij contradicit determinatio: ergo, si hæc à voluntate ita vocata, & præuente reipsa non differt, idem reipsa erit principium indifferens, & indeterminatum, ac rursus determinatum, & non indifferens principium operationis eiusdem contradictione manifestat.

2. Ad hæc in principio reipsa indifferenti, nequit per hosce cognosci à Deo, tanquam in medio, determinata eius operatio, ac proinde ab eis determinatio hæc in actu primo proximo ad operandum excogitatur: atqui ea etiam admissa identificata realiter, cum ita præuente, & vocata voluntate reipsa indifferens, & indeterminatum principium est. Ergo non est verum medium formale ad cognoscendum in ea absolutam determinationem operationem: vel potius implicatorie medium reipsa erit, & non erit. Tercio: cum nihil in eo principio coniuncto ex voluntate, & vocatione congrua sit, cuius positio à nostra pendat voluntate: ac determinationem cum ipsa identificatam, necessario, & inuitabiliter à nostra voluntate eius operatio sequatur: nulla voluntatis nostre operatio proxime, imo nec remote libera erit. Nec pater eius recursus ad apparentem (meoque iudicio censoriam) solutionem, de dependentia positionis absolute vocationis congruæ à nostro arbitrio, cuiusque vñ à Sotrio pro suis præfinitionibus excogitatum: quod deus vocatio scilicet ex scientia media futuri consensus conditionate, si ea vocatio deus: siquidem ea scientia media futuritionem conditionatam consensus (sub nuda vocatione representabat; non sub ea, & determinatione voluntatis in actu primo proximo, quam per hosce physice, ac reipsa constituit, cum qua negatio operationis voluntati est antecederet impossibilis.

3. Quinto arguo: admissa eius determinationis libertate nostra, quam hi Doctores volunt, & quæ esse nequit, si cum voluntate congrue vocata identificetur: si enim ea determinatio ad bene operandum libera nobis sit, erit, & honesta, & meritoria, & quidem sine immediata dependentia à Deo: quandoquidem per eosdem Doctores à voluntate, & vocatione congrua physice, & realiter non differt; sed solum moraliter, & quasi ratione sola: ac proinde physico Dei concursu, & determinatione vltioris opus non habet, sed solum nostra determinatione. Denique (ut plura alia omitam, ac sensum germaniorem horum attingam) moralis hæc determinatio voluntatis in actu primo congrua vocatione præuente, eique pro illo priori